

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSEG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Szeredán 4. Novemberben 1789.

Ollyan a' Halál; mind az ujj katoná és a' Novitius Deák; szüntelen excedál!

A z Anhalt Götheni Uralkadó Hertzeg, F. Tsá-
szári Kírályi Feldmarsallájdinánt; ki tsak a'
minap eskütt vala a' 2 fejú Sasos Zászlók alá 2 Ka-
pitány fiaival edgyütt; Okt. 17-dikén Zemlinben e-
rőszakot szenvedé a' Haláltól; és 19-dikben rangjá-
hoz illő pompával el-temetteték. — A' N. Enyedi
Réf. Collégyom Professora Galambos Ur is bé-megy
a' napokban boros-pintzéjébe; hól ezen éles kör-
mű élet után lefelkedő ragadazó Sas a' Halál a'
a' hordók közül elé-ugordván, Galambos Urat ár-

va Galam párjától, minden Consistorium hire nélkül el-választá. (Lásd a' N. Enyedi Tudósítást hátrább.)

Arva Galamb! *Galambos* Ur' vólt Élete-párja!

Mit keseregsz? bánat' özön gönyveidnek árja,
Szelid Galamb szivetskédnek erejét mért járja?

Halál elöll az ajtaját nints a' ki bé-zárja!

Ennek sohólt nints ki szabva bizonyos órája

Ő a' minden *Despotáknak* rabló *Despotája*,

Koronája 's briliántal tsillagzó ruhája

Ollyon *Pálnak*, mint az *Istók* rangyallott gubája.

Ő bé-megyén az életnek virágos kertébe,

A' szépen nyílt virágokat szaggatja széltébe,

A' Királyok' 's a' Tsászárok' üstöke kezébe

Azt tselekszi, a' a' mit akar, ki áll elejébe?

Dárius? — nem; mert a' kintsnek itt nints Usorája

Xerxes? ő sem; nem használ itt számos katonája

Leg-közelebb az *Anhalti* Hertzegnek példája

Bizonyítja, hogy tsak egy márs a' Halál' notája.

Hazánkbeli Tudósítások. — „A' mint a' minden-felől bé-jött Tudósításokból értjük, a' múlt hónapnak utólján, az egész Magyar Hazában, minden N. Vármegyékben meg-estenek a' közönséges Gyűlések. s. s.

Győr, 26. Okt. — „Györöt, a' múlt Vasárnap, u. m. 25-dikben, *Belgrád* Várának szerentsés visszavételéért, az Öreg-Templomban *Te Deum Laudamus* énekelteték illy módon: az ide való T. T. Püspök M. *Fengler Josef* Ur el-éneklé a' *Te Deum Laudamus* és az öreg *Misét*; az alatt el-kezdvén a' lövöldezést, 12 óráig szüntelen lövöldeztének;

annak

annakutánna a' Püspök Ur minden renden lévő Urakot meg-vendégle. — Magyar Prédikáció-is vala, mellyet a' Magyar Nemzetnek Káplánnya T. *Kutsi Ignátz* Ur igen hathatos igékkel tartá, az *Evangéliumból* (*Máté* 18 v. 28.) vévén-fel ezeket az Igéket: *redde quod debes! add viszsza a' mi a' miénk!* Bé-fejezté pedig beszédjét *Istenhez* és *Laudonhoz* tartazó háláadásunkal az alkalmatofsághoz szabatt igen hathatos gyönyörü Igékkel; mellyek meg-érdemlenék, hogy ide iktassuk, ha *Levelünkre nézve* hozszafok nem vólnának.

Buda 20. Okt. — „Buda és Pesth öszve-álván 3000 akó leg-jóbb Budai bort küldettenek a' héten a' *Belgrádot* meg-vett katonaságnak, a' *Szegények* számára *Collectát* tsináltanak, és a' győzedelmi-pompa napján minden koldusnak 16 krt. osztogotván, ezek azon sohajtoztanak, hogy bár tsak minden nap egy egy *Belgrád Várát* vehetnének-meg s. t.

A' *H. Koburg* és *Laudon* Győzedelmének nagyobb pompát egész *Hazánkban* egy város sem tett, mint *Pesth*; itt azon a' *Vasárnap* 4 *Kompánia* *Palgár* állott ki tüzelni parádében, ágyuztak s. t. Délután egy egész ökör sütteték-meg nyárson, és a' népnek ki-osztagattaték; a' leg alább való koldus-is *Tokai* bort ivék; Estvére kelve pedig az egész belső és külső *Város* meg-vala világositva, és a' *Város-háza* előtt, hól a' *Torony* mesterségesen vala meg világositva, 50 akó bort furának-ki a' szabad folyásra s. t.

Székes-Fejérvár. 19. Okt. — „A' *Székes-fejérvári* *Törvény-szék* *Præselsének* *Hiemer Mihály* Urnak *H. Koburg* nagy győzedelme, és *Belgrád Vára* meg-vételének alkalmatofságával tett munkáit egy *Jóakarónk* kezünkhöz szolgáltatván, ezen *Tudós* Urnak, kinek Magyarúl, Deákúl és Németül sok munkái fognak hólta után az élők kezében maradni, következők jegyzési:

IMMORTALE IN MONUMENTUM

*Isignis parvo cum exercitu per Coburgum contra
Vezirium reportatae Victoriæ.*

sVb Iosepho II gLorlose regnante PrInCIpe CobVr-
go CLaro, et InsIgnI DVCe beLLante, tVrCICVs
Ipso sVb VezIrIo resIstens Ingens eXerCItVs In
VaLaChIa fortIter profLIgatVs, et pene Interne-
ClonI, protItVs est.

Jo! jam læta canamus: Ted.

VIVat IosephVs IMperator ReX ApostoLICVs!
VIVat InVICtæ VIRTutIs beLLICæ prInCeps Co-
bVrgVs! VIVant fortIter præLIantes

Heroes!

D. D. D.

DEO ter optimo Soli in gloriam
Triumphanti Cæsari in fidelitatem
Victori Duci in Gratitudinem
Turcæ perennem in Ignominiam.

M. H.

*In memoriã revindicati Belgrádi, Servicæ
Metropolis.*

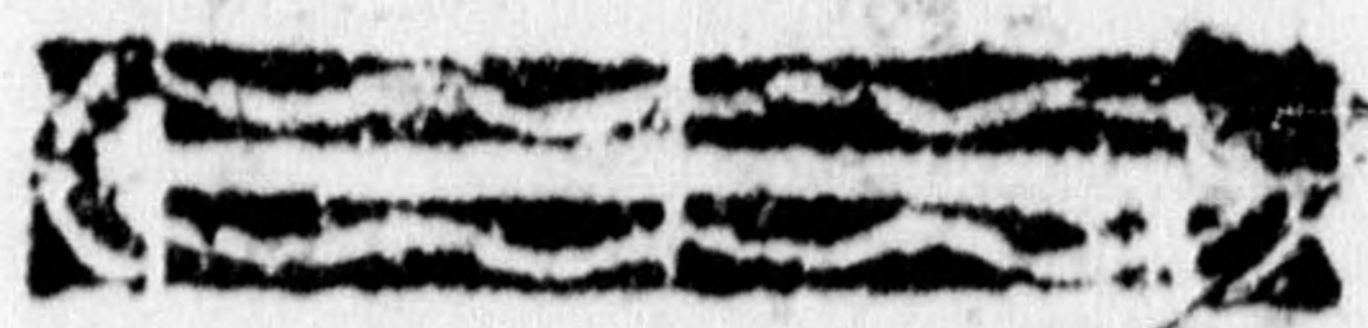
ArX et BeLgraDa est ILLVstrI parta trophæo!

Herol LaVDon qVID sVperesse VaLet?

R. Orsova, Nizza, Vidin, Constantinopolis ipsa.

Post hæc, jam falso prospera Pax Populo.

*Debretzen 27-dik Okt. — „ A' mi Superinten-
densünk Theol. Professor T. T. Szathmári Ur hel-
lyet a' napokban Professort Cándidálának. Hármok*

a' *Candidátusok* u. m. *T. Tormási, Benedek, és Pé-*
tzeli Urak; de még nem tudatik, ki lesz a' 3
közzül a' *Professzor*. Hát ez a' közönséges haszán-
ra eméltödött gyertya tsak a' *Superintendensi* 150
n. forint elztendei fizetéssel marad? Koránt sem!
ez egy *Déáknak*-is kevés élelmére; illendő fizetést
rendelnek számára. *Debretzen* gyújts *Lámpásra!*
ha még egy ilyen *Professort* találhatnál.

Erdélyből Enyedről 22. Okt. — „Kedves Ur!
Az Enyediéknek jól lehet a' fok elsözés mián a'
Szőllőjek erősen el-rothadott vólt, a' *Szürettyek*
még-is reménységek felett vólt; a' *Borok* olly e-
rősen forrottanak, 's ma is forranak, hogy a' *Pin-*
tzéket nem lehet jární, már egynéhány történet e-
lett *Enyeden*, hogy a' *Pintzében* bé-ment ember
ottan maradott a' bor ereje miatt, de mindeniket
hamar ki-huzták, 's életre jöttek, tsak egyedül a-
ma jámbor jó *Professzorunk T. T. Galambos Mihály*
Uron nem lehet segítení; ez *Okt. 19-dikén* reggeli
8 óra után bé-megy a' *Pintzéjibe*, a' hól ujj bora
tsak két hordóval vala, és az erejítől le-veřettetvén,
's az ászkok közt el-fenteregvén, mig ki-húznák kö-
zél két óra telék, ezen mindent el-probálának, de
haszontalan; mert már midön ki-húzták a' *Pintzé-*
ből, meg-hólt vólt, és a' mint a' *Doktor Ur* mon-
dotta, mikor ki-vették a' *Pintzéből*, már akkor a'
leg-nagyobb mértékben lévő *Gutta-ütést* mutatta.
illy véletlenül veszté a' *N. Enyedi Collegium* egy
jó jámbor tsendes *Temészeti Historiát, Geographiát*
és *Nyelveket tanító Professorát*. Itt az idő-járása is
éppen meg-fordúlt; mert még hó-karomatot nem lát-
tunk,

tunk, holmi Mezei, 's Kerti-virágok tavaszi módra virágoznak, egy szóval egész Májusi idők járnak, 17-dikén Oktobernek nagy Égi-háború vala vilámlással és kemény mendörgéssel.

Maras Vásárhely, 17. Okt. — „Septembernek 5-dikén, midön már a' közönséges vélekedés-szerint az effélétől semmit sem tartunk vala, a' *Bárdost* tarkon keresztül olly nagy jég-első jöve határunkra, a' millyenről még a' most élők közzül senki sem emlékezik. A' nagyobb jég darabok olly formák valának némely helyt mint egy tyúk tolyás, mely nem tsak a' dohányt fel-szivta, a' szöllöt nagyobb részén meg-szürte, gabonánkot ki-tsépelte, és káposztánkot minden szalonna-nélkül meg-főzte és meg-ette, hanem házainknak zsendellyét-is leverte, és ki-mondhatatlan károkat tett. — Itt nálunk 2 m. for. jó közönséges kenyérnek való búzát lehet venni egy vékát; Ide Szebenben 12 garas ár-ra szénát egy közönséges gyamrú ló betsületesen fel-falatozhatik azon kívül, hogy magát meg-terhelje, vagy a' *Ló-diéta* ellen hibázzon. — Brassóban pedig és a' Székely földnek némely részén 10 — 12 n. forint 1 Köböl búza. A' marhák eledele minden felé igen drága, ugy hogy a' Szegénység, ezen szük időkben, kéntelenittetik marhájából ki-fogyni, Midön ezen Levelemet irám ugy értém, hogy a' H. *Köburg* Táborától 300 Török foglyok vólnának útba, kik minden órán a' M. Vásárhelyi Várba érkeznének.

Az LXXIV-dik Magyar Kurirba tett Nagy Györi R. Prédikátor Tudósítására való Jegyzés: — „Jó fel-tett tziel, kegyes-szándék, hogy a' nagy elméjü tudós

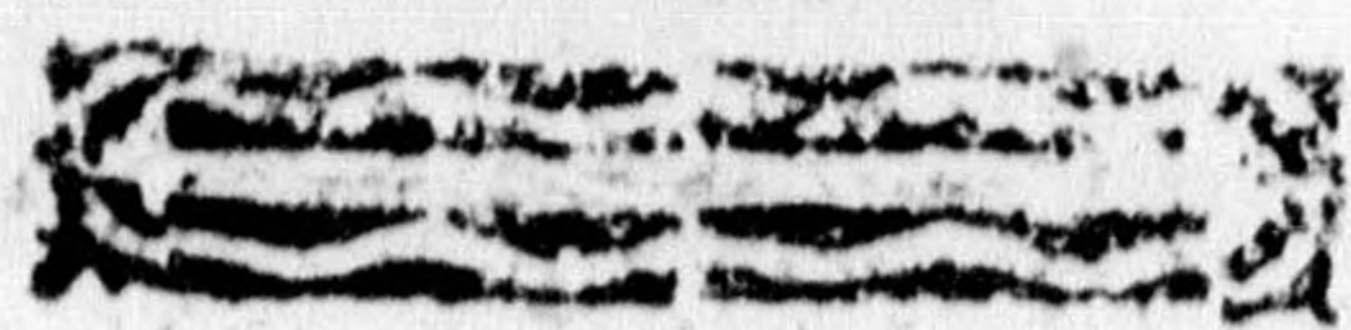
tudós Papok munkái öszve-verődven, Világ eleibe botsáttassanak, de nékem tudom másoknak-is sokanak úgy látték, hogy hasznosabb és foganatasabb volna, ha nem formális Prédikációkba jönnének ki azon munkák, hanem csak valami rövid és fontos xegesisekbe, mivel nyilván való az ahöz értők előtt, hogy ritka olly ki-dolgozott Prédikáció, mellynek a' Lelke és veleje egy árkus Papirosnak fél-paginájára le-nem térne, hadd ditsekedne már valaha a' mi Magyar Nemzetünk-is az ő Magyar Museumjával, Nagy-Györi, akár Debreczeni vagy *Pataki* Magyar Bibliothekájával. De miért nem volna jó a' sok Prédikációkból öszveszedett Gyűjtemény, mellyekből csak egyszer-is 52-tőt adnának ki, hiszen így, sok Prédikátoroknak Könyveket se kellene venni, sem a' Könyvekből a' Prédikációkat dolgozni? Más az, hogy a' Magyarok közt Sermonfokból és Prédikátenekből álló Gyűjtemények vagynak, miért nem lehetne a' Magyar Prédikációkból-is? Meg-lehetne ez, csak hogy ekképpen a' Prédikációkat dolgozók ne fogyának, az azokat írók pedig ne szaporodnának, és a' Prédikációk akár Frantz, akár Német, akár Magyar, Commentáriusok gyanánt vólnának, de tudva való dolog, hogy ezek sokaknak öszve-gyűjtött Kintsek, rakásra vert mézek, melyeket a' dolgozó méhek a' különböző különböző-félé virágokról szet-tenek, koránt se azért, hogy azokat a' dologtalan Herék meg-egyék, vagy hogy az erősebb méhek el-hordják. Vélekedés-is ez, bizonyos tapasztalás-is, de nem Zoilusi ítélés; elég az ahhoz, hogy a' nékem

igen

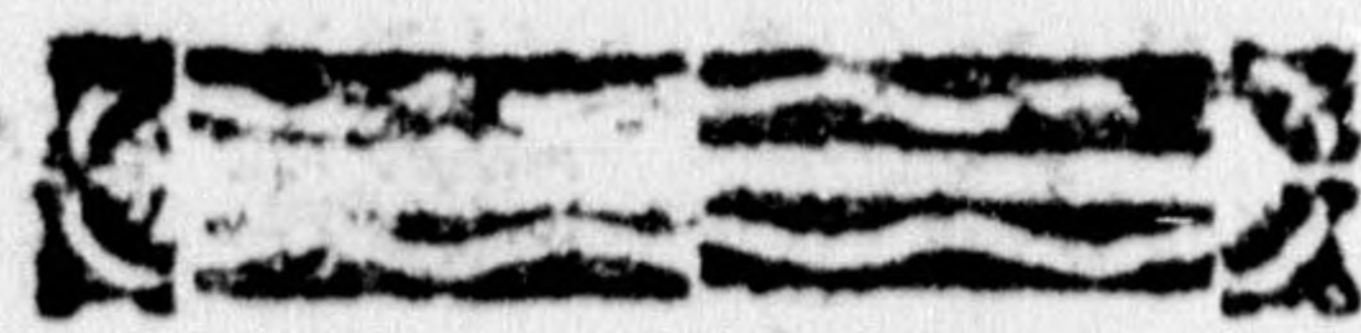

igen nagy kívánságom volna látni és olvasni némely jeles Matériáknak és Szt. Irásbéli Hellyeknek fontos Explanatiojokat, melyeknek mind mi, mind Halgatóink nagy hasznát vennék, a' ki-nyomtatott Prédikáziót pedig sok egyszer el-olvasván el-veti. Ha azért alázatos jelentésemnek és helyes kívánságomnak valami sikere lenne, szives kérésem mellett jelentem a' Nagy Györi Prédikátor Urnak tényleg a' Prédikáziókból álló Gyűjtemény szerzéséről, és igyekezzen a' mind tudós, mind tudatlan Magyarok számokra ki-adandó Matériáknak és Szt Irásbéli Hellyeknek Explanatiojok megszerzésében. Most pedig leg-közelebb ha valaki e' Matériáról írna: *Az Hadakozás nem történet, hanem Isten munkája, sőt in Theocratia az Isten maga is mint valami földi Ktrály hadakozott.* Avagy pedig erről: *Adjátok-meg a' Császárnak a' mi a' Császári, és a' mi az Istené az Istennek, igen jól tselekedné.* Igen nagy szüksége van valamit tudni e' két Matériáról kivált a' mi szegény ally Népünknek. Erre magam-is örömezt prénumerálok. Teshes István Kesznyeteni Prédikátor.

Itt a' Kurir adja a' maga itéletit. — Azon már ki-hirdetett Györi szándék, hogy a' nevezetesebb tudós emberek' munkái szóról szóra ki-nyomtattassanak, előttem ezen itt találtató jóvaslással éppen nem ellenkezik, sőt hogy mind a' kettő nagyon szükséges, csak a' nem látja, a' ki önként látni nem akar. Ha az egész *Prédikátiók* szóról szóra ki-nyomtattatnak, az ezekben találtató szép szollás formája, a' dolgoknak egy másból való folyása

ki-mondhatatlan nagy hasznára lesznek az Olvasók-
nak és a' most virágzani kezdett Nemzeti-nyelvnek
elsőbbben; másodszor az edgyügyübb Prédikátorok,
és az ollyonak, kik szegény helységeekben lakván,
sem annyi *Commentáriusokat* nem szerezhetnek, mint
azok, kik ezen *Prédikációkat* irták, sem az Osko-
lákban ugy el-nem készülhettének, sem a' kegye-
lem ajándékában nem ollyan gazdagok, vagy ha
ez mind meg-vólna is, a' fizetés szegénysége miatt
egész héten gazdaságot kelletik folytatniak, egy két
illyen Prédikációkból álló Könyvet meg-szerez-
vén, a' nép előtt szép *Prédikációt* tiszta Ma-
gyarsággal mondhatnának, mások pedig olvashat-
nának, mint az Anglusok, Frantziák és Németek.
Nálunk még gyalázatosnak tartatik ugyan, ha va-
laki a' más munkáját Prédikálja, pedig a' leg-tu-
dósebb Prédikátor-is, igazán, a' más munkáját Pré-
dikálja, nem-is szabad néki más Evángeliumat, val-
lást, vagy igazságot tsinálni; tsak annyiban kü-
lömbeznek, hogy az a' *Commentáriusokból* szötte
nagy bajjal és fáradsággal öszve, amaz pedig kézszen
jút hozzá, tehát ez eddig bölts szándék. Ezt el-kez-
dette vala már ama halhatatlan emlékezetű *Kárdi-
nál Pázmán Péter*, kinek született nyelvünken, *in
folio*, 2 Könyvei vagynak tsupa tiszta magyarság-
gal irt *Prédikációi*, mely ma-is, minden Vallású
Magyar Keresztényeknél Kintsnek tartatik; de ötet
azután senki sem követte a' Magyarak között e-
gészzen mostonáig; mely Györi szándék meg-be-
tsülhetetlen. — Ezen Tudósításra tett felelet nem
külömben olly hasznos és bölts, hogy ha ez tö-
kél.

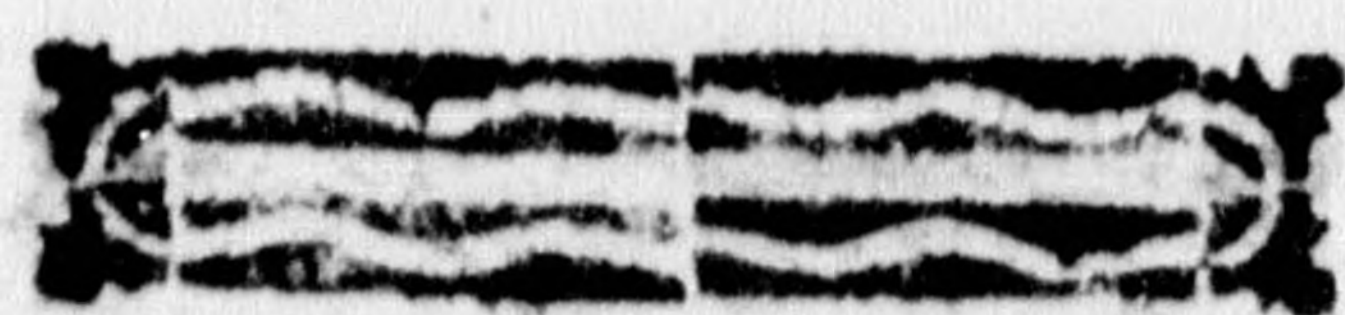

kélltetéségre mehetne, egy két illyetén Könyvnek meg-szerzésével, a' sok idegen nyelvü *Grabsáknak* költséges meg-szerzésitől, azoknak forgatásától meg-mentené a' Nemzetet és azoknak Lelki-Pásztorait nagy haszonnal: Tehát láthatni, hogy mind a' Nemzetnek, mind a' Tudománynak, kivált a' mi tölünk eddig önként meg-vettetett édes Annyai nyelvünknek ki-mondhatatlan hasznára volna ezen a' szándék, vagy foglalatosság. Most az ideje! hozzá kel kezdeni.

Elegyes Tudósítások.

Az Oktobernek 16-dikén Ó-Grádskából érkezett Levelek-szerint a' *Travniki Basa* rész-szerint népét haza botsátotta, rész-szerint készül a' többivel bejebb költözni a' Török földön; még ugyan ma *Podrásnitzánál* fekszik Táborban. A' Belgrád meg-vétele egész Boszniát meg-rettentette. — Az Oláh-országban lévő ellenség-is ugy meg-rettent, hogy itt a' mi népünk elöl minden szökik, a' ki csak eleven, még *Brailovból*-is mindenek költöznek, noha itt 4000-ből álló őrizetjek vagyon. — A' Nagy Vezér Táborának meg-maradott részével Bulgáriába bejebb költözött, a' Dunán túl; és az *Asiai* nép már hátat fordított a' Tábornak.

A' mostan közelebb érkezett Tudósítások mind csak nyomorúsággal, szegénységről való Panaszszal, a' győzedelmi-pompával, és tolvajokkal tellyesek; mellyekről irni-is irtozunk. — Ó *Grádskából* Okt. 17-dikén egy más Levélben azt irják: „A' mi környékünk olly tellyes tolvajokkal, mint ha *Likurgus* alatt élünk. A' napokban egy Káptalanbéli Pap

Diakovárból Badvoriba tüz , és 2 Leány Attyafiait othan hagyá. Északának idején rá-ütnek a' tolvajok a' házra, edgyik Leányt azonnal meg-ölék, a' másiknak pedig száját kezkenövel dugván-bé, mellyén 2 sebet ejtének, mellyekre 2 tallért tevénnek, és 5000 forintot el-vivénnek. Másnap halva találák mind a' két Leányt, és a' Gonosz-tévők máig-is titokban vagynak. — A' *Brodi* Regiment' Kerületjében a' mezőről fényes nappal loptanak-el 2 fiú gyermekeket, sőt ezen Tolvajok még ollyon kegyetlenek valának, hogy a' gyerekek szüléinek azt izenék, hogy ha 300 forintal ki-nem váltanák a' gyerekeket, egy darab sültet fognának belőlük nekik küldeni. — *Dubosátnál* 2 Törökök, Császári katoná köntösben és fegyverrel által-lopták magokat a' Száván, el-buytanak a' Törökbúzában és mindaddig lefelkedtenek, míg 2 Leánykát el-ragadának és Derventába hurtzalák: tsak illyen itt nálunk a' Világ!!

A' Német Levelekből az olvastatik a' *Hohenlohe Vájdényi* győzedelméről, hogy ezen nevezett Hertzeg ollyan bizonytságot tett volna az itt alatta győzedelmeskedett népségről, hogy ha valameij Vezér illyen sereggel nem győzne, egyedül a' Vezér volna oka; azért (szól a' Hertzeg) én magamnak semmit belölle nem tulajdonittak, a' népe a' győzedelem egyedül. Ezen győzedelem alkalmatosságával meg-lát egy Húszár 3 Törököt, hogy egy egy két élű fejszével tsatáznak, a' Hertzeg szemé előtt nékiek ugratt a' Húszár, edgyiknek fejét veszi, a' másiknak karját egészfzen el-tsapván, a' 3-dikat

kélltetéségre mehetne, egy két illyetén Könyvnek meg-szerzésével, a' sok idegen nyelvű *Grabsáknak* költséges meg-szerzésitől, azoknak forgatásától meg-mentené a' Nemzetet és azoknak Lelki-Pásztorait nagy haszonnal: Tehát láthatni, hogy mind a' Nemzetnek, mind a' Tudománynak, kivált a' mi tőlünk eddig önként meg-vettetett édes Anyjai nyelvünknek ki-mondhatatlan hasznára volna ezen a' szándék, vagy foglalatosság. Most az ideje! hozzá kel kezdeni.

Elegyes Tudósítások.

Az Oktobernek 16-dikén Ó-Grádiskából érkezett Levelek-szerint a' *Travniki Basa* rész-szerint népét haza botsátotta, rész-szerint készül a' többivel bejebb költözni a' Török földön; még ugyan ma *Podrásnitzánál* fekszik Táborban. A' Belgrád meg-vétele egész Boszniát meg-rettentette. — Az Oláh-országban lévő ellenség-is ugy meg-rettent, hogy itt a' mi népünk elöl minden szökik, a' ki csak eleven, még *Brailovból*-is mindenek költöznek, noha itt 4000-ből álló őrizetjek vagyon. — A' Nagy Vezér Táborának meg-maradott részével Bulgáriába bejebb költözött, a' Dunán túl; és az *Asiai* nép már hátat fordított a' Tábornak.

A' mostan közelebb érkezett Tudósítások mind csak nyomorúsággal, szegénységről való Panaszszal, a' győzedelmi-pompával, és tolvajokkal tellyesek; mellyekről irni-is irtozunk. — Ó *Grádiskából* Okt. 17-dikén egy más Levélben azt irják: „A' mi környékünk olly tellyes tolvajokkal, mint ha *Likurgus* alatt élünk. A' napokban egy Káptalanbéli Pap

Diakovárból Badvoriba tüz , és 2 Leány Attyafiait othan hagyá. Étzakának idején rá-ütnek a' tolvajok a' házra, edgyik Leányt azonnal meg-ölék, a' másíknak pedig száját kezkenövel dugván-bé, mellyén 2 sebet ejtének, mellyekre 2 tallért tevénnek, és 5000 forintot el-vivénnek. Másnap halva találák mind a' két Leányt, és a' Gonosz-tévők máig-is titokban vagynak. — A' *Brodi* Regiment' Kerületjében a' mezőről fényes nappal loptanak-el 2 fiú gyermekeket, sőt ezen Tolvajok még ollyon kegyetlenek valának, hogy a' gyerekek szüléinek azt izenék, hogy ha 300 forintal ki-nem váltanák a' gyerekeket, egy darab sültet fognának belölle nékik küldeni. — *Dubosátnál* 2 Törökök, Tsászári katoná köntösben és fegyverrel által-lopták magokat a' Száván, el-buytanak a' Törökbúzában és mindaddig leselkedtenek, mig 2 Leánykát el-ragadának és Derventába hurtzalák: tsak illyen itt nálunk a' Világ!!

A' Német Levelekből az olvastatik a' *Hohenlohé Vájdényi* győzedelméről, hogy ezen nevezett Hertzeg ollyan bizonyyságot tett volna az itt alatta győzedelmeskedett népségről, hogy ha valameij Vezér illyen sereggel nem győzne, egyedül a' Vezér volna oka; azért (szól a' Hertzeg) én magamnak semmit belölle nem tulajdonittak, a' népé a' győzedelem egyedül. Ezen győzedelem alkalmatosságával meg-lát egy Húszár 3 Törököt, hogy egy egy két élü fejszével tsatáznak, a' Hertzeg szemé előtt nékiek ugratt a' Húszár, edgyiknek fejit veszi, a' másíknak karját egézszen el-tsapván, a' 3-dikat

dikat el-kergeté. Ekkor a' két-élü fejszét kezébe vévén a' Hertzeghez nyargala, kihez a' Hertzeg Magyarúl szólván, és egy teremttét-is elegyitvén szavai közé, mellyet a' Húszár nem adott volna 1000 arannyért; meg-kérde *Hohenlohé* a' Húszár nevét, és meg-igéré, hogy el-nem felejtkezik rólla. Örömmel beszéli vala a' Húszár a' maga hadi-pajtásainak, hogy a' Hertzeg a' teremttét mintegy születet Magyar ugy ki-tudja mondani. — A' Zemlinből jött Levelek-szerint, Gen. *Csernel* egynéhány Regementekkel a' Boszniai hátár-széleken lévő *Vár Uzitza* ellen küldetvén, *Vajlovát* minden ellentállás-nélkül meg-szállotta. — *Abdi Basa* Seráskir *Vidin* felé vissza-tért útjában szerentsésen meg-hólt. — A' Belgrádi vólt *Basáról Ozmanról* azt olvasuk, hogy Belgrádon nem fokot busúl. Midön a' Várnak meg-vétele után *Laudonnál* ebédlett volna, igen nagy pompával és vidám tekintettel jelent-meg; *Laudont* egy szép Lóval és drága ló-szerfzám-mal ajándékozta-meg. Ezen vólt Belgrádi *Basa* ez előtt 5 elztendővel a' Nagy Vezérnek Lovásfza vala, és illy rövid idő alatt ment vala ennyire. — Az Erdélyi és Oláh-országi Tudósítások-szerint *Kara Mustafa* vólt az a' Gonosz-tévő, ki tavaly Erdélyben Hátzeget el-pusztította vala, most vissza fizette néki H. *Hohenlohé* a' költsönt. — Az *Orasz Tábor* az egész nyáron, midön a' nagy Török Sergek Táborban nyüsögtek, tsak óltalmazólag viselte magát mint egy; Septembernek közepe felé pedig, midön már az Asiai és más mezse-lévő Török Tartománybéli népek haza-fele készülének, meg-mozdult,

dült, és már Septembernek vége-felé hozzá kezdett a' kemény Tábori munkához, a' minthogy Sept. 19-dikén már *Bendert-is* körül fogta vala; melynek meg-vételét még ezen hónapban várjuk. Az Országoknak azt mondják tzeljöknek lenni, hogy még a' télen egész Besarábiának lakható nevezetesebb helyeit el-foglalják. *Katsabájnál*, ugy iratik, hogy 2000 Törököt vágtanak vólna-le. Palánkában 9, Akirmanban pedig 66 ágyut kaptanak prédában; és így a' 2 edgyesült Udvar a' Portának az idén 1000 ágyujánál többet vett-el. Már most Belsarábia csak nem egészen nyitva vagyon a' Muszkák előtt, és ha már most *Benderrel* edgyütt *Ismailt* és *Khilianovát* meg-veszik, szabadak a' bal parton egész Belsarábiában, edgyesülhetnek a' mint akarnak. E' szerint a' plánum-szerint terjesztik már most magokat a' fekete Tenger partjai-felöl-is ki-felé, és már *Nátoliához-is* közel érkeztenek.

Belgrád' meg-vétele.

Talpra oh Vitézek! trombitánk rivadgyon
Szeleknek Poltáin hirünk hadd nyargallyon,

Agyuk menydörgési,
Énekek zengési

Szaggassák az egeket

Hirdessék szép nevünket.

Meg-vettük Várait Nandor-Fejérvárnak,

Országunk hajdani leg-első kúlsának,

Vertük a' Táborát,

Rontottuk Udvarát

Pogány szivü Töröknek

Kereszténység Ölyvinek:

Tornyos kő-falait földig le-rongyoltuk,
Metsétes Templomit porán hamván hagytuk.

Pogány büszkeségit
Poklos dölförségit

Meg-alatsonyítottak

Poráz lántzra juttattuk.

Villám pattantyuit hoztuk halgatásra,
Dühös ordítását nyögő jajgatásra.

Kontzoltuk rongyait,

Öltük porontyait,

Pufztítottuk jószágát

Meg-törtük a' vadságút.

Egeket tsapkodta febes tűznek lángja,
A' földet el-telte sebben estek jajja;

Döntöttük falait

Égettük házait

Mint barmokat öldöztük

Vas lántzokkal kötöztük.

Dörgöttek ágyuink szörnyü menydörgéssel,
Hullottak a' Bombák záporos eséssel;

Tűz patak Várában

Folyt mint viz árkában

Mindent pörgölt emészített,

Hamu 's porrá égetett.

Rogygottak tetei pompás Palotáknak,
Omlottak faragott kőszáli Tornyoknak,

Bálsyák hafadoztak

Vas kapuk szakadtak.

Vólt nagy kurjongatás

És iszonyú jajgatás.

Török Dög Testeken lejtő tántzon járjunk,
Istennek hálákat győzedelmért mondjunk,

Mert Török igáját

Rabbá tettük nyáját

Harátsoltuk mindenit

Fel-prédáltuk Kintseit.

Ki-űztük Belgrádnak roppant Városából,

Minknek vérivel fel épült Várából

Szakállos lakóit

Hóldnak a' zsoldosit

Rab szijjakra aggattuk

Mint a' tsordát hajtottuk.

Loboghatnak immár szabadon a' Dunán

Szines vitorlyáink Száva és az Unnán

Többé a' Töröknek

Vámot nem fizetnek,

Már szabadon mehetünk

Mink-is kereskedhetünk.

Ti Magyar Seregek! már örvendezzettek

Győzedelmi pálmát, im ti meg-nyertétek

Törököt öltétek

Mindenütt vertétek

Fegyverteket mellyiben

Fördöttétek vériben.

Szerentsés Osztria! nézd győzedelmedet!

Országot hodító villám fegyveredet!

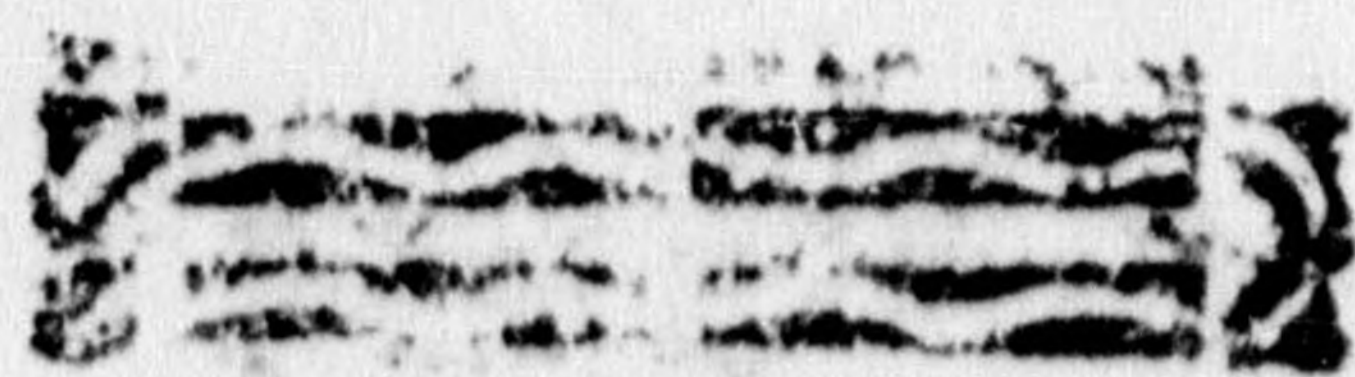
Oroszlyán a' néped,

Szívében van képed

Tsak egy Laudon vezesse

És a' Tsászár szerezse.

Irta a' Gréfen Rég. Kapitány Latzkovitz János Ur.

Tudófitás.

Alsó Styriában a' *Züler* Kerületben, el-adóvá tététt egy a' *Weitenstáin* Uradalomnak birtokában lévő, jó móddal épült üveg-tsür nagy *Fabrika*, annak szükségére örökre elegendő erdővel edgyütt; mellynek alkalmas voltát e' következőkből meg ítélni:

1.) Ezen Üveg-tsürnek tulajdon deszka-fűrészszeszegenyon, melyből deszkával el-tartathatik.

2.) A' leg-jóbb Üvegnek való békasó vagy Kovats-kő, tsak fél-orányi meszszeségre böven talál-tatik.

3.) A' *Kárinthiai* népess Ország útjától tsak 2 órányira, és a' kereskedő derék úttól 2 $\frac{1}{2}$ órányira fekszik.

4.) Az itt készülő Üveget a' Száva-vizén bé-menő tutajokan (Szál) egész Horváth-országba 's meszszebb-is lehet szállítani.

5.) Az Üvegnek neme külömben-is *Triestbe*, *Krimeába* és *Styriába* el-adásáról esméretes, és maga magát ditséri.

6.) Az élésre tartazó dolgoknak, más Fabrikához képest, itten szüksége nintsen, hanem minden illendő árran talál-tatik. — A' meg-venni szándéka-zó Urak méltoztassanak magokat az alább írt Ur-nál jelenteni. Költ a' *Weitenstáini* Uradalomban Okt. 1. napján. 1789.

Eschitscheeg Mihály

Az említett Uradalomnak és Üveg-tsürnek, nem külömben egy ujjanon épült Értz-hámornak tulajdonassa.